

μόνοι μας οι τέσσαρες, ὅπως σήμερον. "Ω! μὴ ἀποποιεῖσθε, ἢ πρόσκλησις γίνεται μετὰ εἰλικρινοῦς προθυμίας.

— Καὶ μετὰ τῆς αὐτῆς προθυμίας γίνεται ἀποδεκτὴ, κυρία, ἀπεκρίθη ὁ Ἰωάννης.

— Θάσας γράψω καὶ θὰ ὀρίσω τὴν ἡμέραν, θὰ ἐπανεέλθω δὲ ὅσον τὸ δυνατόν τάχιστα.

Κατὰ τὸ διάστημα τοῦτο ἡ Παυλίνα λαβοῦσα κατ' ἰδίαν τὴν μίς Πέρσιβαλ εἰς τινὰ γωνίαν τῆς αἰθούσης, τῇ ἔλεγε μετὰ πολλῆς ζωνρότητος, ἢ δὲ συνδιάλεξις των κατέληξε διὰ τῶν λόγων τούτων:

— Θὰ εἰσθ' ἐκεῖ καὶ σεῖς; ἔλεγεν ἡ Μπεττίνα.

— Μάλιστα θὰ εἶμαι.

— Καὶ θὰ με εἰπῆτε ἀκριβῶς πότε θὰ εἶνε ἡ ὥρα;

— Θὰ σας 'πῶ, ἀλλὰ τὸν νοῦ σας... νὰ τον ὁ ἅγιος ἐφημέριος καὶ δὲν πρέπει νὰ το καταλάβῃ.

Αἱ δύο ἀδελφαί, ὁ ἱερεὺς καὶ ὁ Ἰωάννης ἐξήλθον τῆς οἰκίας. Ἐκεῖθεν δὲ ἵνα πορευθῶσιν εἰς τὴν ἐκκλησίαν ὄφειλον νὰ διέλθωσι διὰ τοῦ νεοκροταρείου. Ἡ ἐσπέρα ἦτο γλυκυτάτη. Βραδέως, σιωπηλοὶ καὶ οἱ τέσσαρες ὑπὸ τὸν δύοντα ἥλιον ἐβάδιζον ἐν τινὶ δενδροστοιχίᾳ.

Βαδίζοντες δὲ εὐρέθησαν ἐμπροσθεν τοῦ μνηματοῦ τοῦ ἱατροῦ Ραινάλδου, ὅπερ ἦτο ἀπλοῦστατον μὲν, ἀλλὰ ἔνεκα τῶν διαστάσεών του διεκρίνετο τῶν ἄλλων τάφων. Ἡ κυρία Σκῶτ καὶ ἡ Μπεττίνα, ἐστάθησαν ἐκπληκτοὶ ἐκυσθεῖσαι ὑπὸ τῆς ἐπιγραφῆς τῆςδε, ἐπὶ τοῦ μνηματοῦ κεχαραχμένης:

Ἐρθάδε κεῖται ὁ Μάρκελλος Ραινάλδος, ἀρχίατρος τῶν ἐπιστράτων τῆς πόλεως Σουβιρῆς, πορευθεὶς τῇ 8 Ἰανουαρίου 1871 κατὰ τὴν ἐν Βιλερσέζελ μάχην. Δέσθε ὑπὲρ αὐτοῦ.

Ἄφ' οὗ δὲ αἱ κυρίαὶ ἀνέγνωσαν τὴν ἐπιγραφὴν, ὁ πατὴρ Κωνσταντῖος δεικνύων αὐταῖς τὸν Ἰωάννην, εἶπεν ἀπλῶς:

— Ὁ πατὴρ του!

Ἐλθοῦσαι δὲ τότε πλησίον τοῦ τάφου καὶ κλίναςαι τὴν κεφαλὴν ἔμειναν ἐπὶ τινὰς στιγμὰς ἐν συννοίᾳ, συγκινημέναι καὶ ἐν ἐκστάσει. Ἐπειτα στραφεῖσαι ἀμφοτέραι ταυτοχρόνως ἔπειναν πρὸς τὸν νέον ἀξιοματικὸν τὴν χεῖρα διὰ μιᾶς καὶ τῆς αὐτῆς κινήσεως, καὶ ἐπανελάθον τὴν πρὸς τὴν ἐκκλησίαν πορείαν των. Οὕτω δὲ ἡ πρώτη αὐτῶν ἐν Λογγεβάλ δέησις ἐγένετο ὑπὲρ τοῦ πατρὸς τοῦ Ἰωάννου.

Καὶ ὁ μὲν ἐφημέριος μετέβη νὰ ἐνδυθῇ τὰ ἱερά του, ὁ δὲ Ἰωάννης ὠδήγησε τὴν κυρίαν Σκῶτ εἰς τὸ θρανίον τὸ πρὸ δύο ἑκατοντατηριδίων προωρισμένον εἰς τοὺς κατόχους τοῦ Λογγεβάλ. Ἡ Παυλίνα σπεύσασα ταχύτερον ἦτο ἤδη πρὸ αὐτῶν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, ἀναμένουσα ἐν τῇ σκιᾷ ὀπισθεν κλονός τινος τὴν μίς Πέρσιβαλ. Διὰ κλίμακος δὲ στενῆς καὶ ὀ-

θίας ἀνεβίβασε τὴν Μπεττίναν εἰς τὴν ἐξέδραν, ἐν ἣ ἦτο τὸ ὄργανόν τῆς ἐκκλησίας, καὶ τὴν ἐκάθισε πρὸ αὐτοῦ.

Καθ' ἣν δὲ στιγμὴν ὁ ἱερεὺς προπορευομένην δύο παιδῶν λαμπαδηφορούντων προσῆλθε πρὸ τοῦ θυσιαστηρίου καὶ ἔκλινε τὸ γόνυ ἐπὶ τῶν βαθμίδων αὐτοῦ:

— Εἶνε ὥρα, κυρία Μπεττίνα, εἶπεν ἡ Παυλίνα, ἧς ἡ καρδία ἐπαλλε σφοδρῶς καὶ μετ' ἀγωνίας. Τὸν καυμένον, τώρα θὰ εὐχαριστηθῇ.

Ὅτε ἠσθάνθη τὴν μελωδίαν τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ὄργανου ἀκουομένην κατὰ πρῶτον ἡρέμα ὡς βόμβον καὶ διαχομένην ἔπειτα ἐν τῷ ἐκκλησιδίῳ, ὁ πατὴρ Κωνσταντῖος ὑπὸ τσαύτης συγκινήσεως καὶ χαρᾶς ἅμα κατελήφθη, ὥστε οἱ ὀφθαλμοὶ του κατεκλύσθησαν ὑπὸ δακρύων. Δὲν ἐνεθυμεῖτο νὰ ἔκλαυσεν ἀπὸ τῆς ἡμέρας καθ' ἣν ὁ Ἰωάννης τῷ εἶπεν ὅτι ἤθελε νὰ διανεμηθῇ ὅ τι εἶχε μετὰ τῆς μητρὸς καὶ τῆς ἀδελφῆς τῶν πεσόντων παρὰ τὸ πλευρὸν τοῦ πατρὸς του ὑπὸ τῶν ἐχθρικῶν σφαιρῶν.

Ἴνα δὲ καὶ αὐτῆς εὐρεθῶσι δάκρυα ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖς τοῦ γηραιοῦ ἱερέως, ἐδέησε νεανίης Ἀμερικανίς νὰ διαπλευσῇ τὸν Ὠκεανὸν καὶ νὰ ἔλθῃ νὰ μουσουργήσῃ βρεμβασμὸν τοῦ Σοπὲν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ Λογγεβάλ.

[Ἐπειτα συνέχεια].

Ο ΓΑΜΟΣ

ἐν Καταφυγίῳ τοῦ Ὀλύμπου.

Τὴν τελετὴν τοῦ γάμου ἐν τῇ πατρίδι μου Καταφυγίῳ ἐπιχειρῶ νὰ περιγράψω διὰ δύο λόγους, πρῶτον διότι θεωρῶ αὐτὴν ἀξίαν περιγραφῆς ὡς ἀρχαιοπρεπῆ χαρακτηριστὴρα φέρουσαν, καὶ δεύτερον ἵνα συμπεριλάβω τὰ κατ' αὐτὴν ψαλλόμενα γαμήλια ᾄσματα, τὰ ὁποῖα, μὴ ἀμοιροῦντα σπουδαιότητος καὶ ὅλως παρεμφερῆ πρὸς τὰ χορικά τῶν ἀρχαίων δραματικῶν, ᾄδει χορὸς παρανύμφων ἕκαστον εἰς τὸν ἀρμόζοντα καιρὸν, καὶ τὰ ὁποῖα ἤρξαντο δυστυχῶς νὰ ἐκλείπωσι παραμελούμενα ὑπὸ τῶν νεωτέρων.

Ὁ γάμος ἐν Καταφυγίῳ τελεῖται συνήθως κατὰ τοὺς τρεῖς μῆνας τοῦ θέρους, καθ' οὓς καὶ μόνους εἶναι φορητὴ ἢ ἐν αὐτῷ ἐνδιαίτησις διὰ τὸ ὀρεινὸν τῆς χώρας καὶ τὸ ψυχρὸν τοῦ κλίματος.

Αἱ τρεῖς ὥραι τοῦ ἔτους ἦτοι τὸ ἔαρ, τὸ θερος καὶ τὸ φθινόπωρον διαρκοῦσιν ἐν αὐτῷ ἕξ μόνον μῆνας. Διὰ τοῦτο βλέπει τις τὸ μὲν ῥόδον νὰ προβαίνῃ τῆς κάλυκος μόλις τὸν Ἰούνιον, τὴν δὲ σίκαλιν καὶ τοὺς κυάμους νὰ ὀριμαζῶσιν τὸν Αὐγουστον.

Χώρα ἀνήκουσα εἰς τὴν ὑψηλοτέραν κλιματικὴν ζώνην, ἔνθα φύεται ἢ ὑψικάρηνος πεύκη καὶ ὁ χαμαιπαγῆς κέδρος, δὲν φιλοξενεῖ ἐν τοῖς κόλ-

ποις αὐτῆς οὔτε τὴν καλλικέλαδον ἀηδὸνα οὔτε τὴν λάλον κορώνην. Καὶ αὐτὸς δὲ ὁ μελανόπτερος κολοῖος ἀρνεῖται νὰ στήσῃ ἐκεῖ τὴν καλιάν του. Μόνον ἡ πρόδρομος τοῦ ἔαρος ἀποδημητικὴ χελιδὼν, καίτοι φοβούμενη τὸ ψῆχος ὑπὲρ πᾶν ἄλλο πτηνόν, ἀποτολμᾷ νὰ διαθερίσῃ ὑπὸ τὴν σκέπην τῶν φιλοξένων οἰκιῶν τοῦ ἐκ τετρακοσίων περιόπου οἰκογενειῶν συγκειμένου χωρίου, ὡς ἐκ φιλανθρωπίας ὀρμωμένη, ὅπως ἔνθεν μὲν χρησιμεύσῃ ὡς παρήγορος ἄγγελος τοῖς ὡς ἐν ὑπερορίᾳ διάγουσιν ἐκεῖ ἀνθρώποις, ἔνθεν δὲ διὰ τῶν ἀδιακόπων τερετισμάτων τῆς ἐγείρῃ αὐτοὺς ἀπὸ τῆς πρωΐας ἐπὶ τὰ ἔργα.

Τοιαύτη οὔσα ἡ χώρα δὲν ἐπαρκεῖ, ὡς εἶναι ἐπόμενον, εἰς διατροφήν τῶν κατοίκων. Διὰ τοῦτο οἱ πλείστοι αὐτῶν ἀποδημοῦντες εἰς διάφορα μέρη διατρίβουσι περὶ τοὺς ἐννέα μῆνας τοῦ ἔτους τὴν ξυλουργίαν μετερχόμενοι, καὶ μάλιστα τὸ θέρος ὑπὸ τὰς ἐστίας τῶν ἐπανακάμπτοντες, ὡς ἄλλαι ἐργάτιδες μέλισσαι ὑπὸ τὴν κυψέλην, ἀποφέρουσι τὸ ἐκ τῆς ἐργασίας τῶν προῖόν, δι' οὗ ἀποτίουσι μὲν τοὺς ὑπερόγκους φόρους, ἐξοικονομοῦσι δὲ καὶ τὰς ἀπαραιτήτους αὐτῶν ἀνάγκας, ὄντες ὀλιγαρκέστατοι.

Πρὸς τὸ λιτὸν τῆς διαίτης αὐτῶν ἐναμιλλώμενος καὶ ὁ γάμος ἀμοιρεῖ πάσης πολυτελείας καὶ ἐξωτερικῆς ἐπιδείξεως. Δὲν βλέπει τις ὡς ἀλλαχού πολυδαπάνους ἐσθῆτας, οὐδὲ βαρύτιμα κοσμήματα καὶ ποικιλίαν ἐδουμάτων. Ἐγγύριον ἐνδύμα φιλοκάλως καὶ οὐχὶ πολυτελῶς κατασκευασμένον κοσμεῖ ἄνδρας τε καὶ γυναίκας, καὶ ἀργυρᾶ τινα νομίσματα, πόρπαι τε καὶ ἐλικτῆρες μικρᾶς ἀξίας. Τὰς δὲ τραπέζας πληροῖ λιτὸν μὲν ἀλλ' ἀφθονον φαγητὸν συγκειμένον ἐκ κρέατος βραστοῦ, ἀμνῶν ἐψημένων, τυροῦ καὶ οἴνου, ὅμοιον οἶονεῖ τοῖς ἡρωϊκοῖς τῶν ἀρχαίων δεῖπνοις.

Ἀρχεται συνήθως ὁ γάμος ὀκτὼ ἡμέρας πρὸ τῆς στέψεως, καὶ τοῦτο ἴσως κατὰ μίμησιν τῶν μεγάλων θρησκευτικῶν ἐορτῶν, ὧν τὰ προεόρτια εἰσιν ἐπίσης ὀκταήμερα.

Τὴν πρὸ τοῦ γάμου κυριακὴν συνεχόμενοι αὐτόκλητοι ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ γαμβροῦ καὶ τῆς νύμφης συγγενεῖς παρθένοι, ἐν μὲν τῇ πρώτῃ προετοιμάζουσι τὰ χρειώδη διὰ τὸν γάμον, ἐν δὲ τῇ δευτέρᾳ ἀσχολούμεναι περὶ τὴν ταξινόμησιν καὶ διευθέτησιν τῶν προικῶν ἐνδυμάτων τῆς νύμφης ἄδουσι τὰ ἐξῆς :

1.

Ἢ πεθερὰ τῆς νύμφης ὄλην τὴν ἐβδομάδα τῆς στραταῖς φοκαλοῦσε, τὸν θιὸ παρακαλοῦσε
— Κύριε μὲν νὰ κάμῃς ἤλιο, ἢ στραταῖς νὰ στεγνωσοῦν, χαρὰ θέλω νὰ κάμῃς τὸ μοναχὸ τὸ θιὸ μου.

2.

Ἄχ! συντρόφισσαίς μου, συνομηλικές μου!
τί καχὸ σὰς κάμνω καὶ μὲ ξενομάε
ἀπ' τὴν καλὴ μου μάνα καὶ τὸν καλὸ μου κύρη;

3.

Δὲ σὰς ἔλεγα, συντρόφισσαίς μου,
δὲ σὰς ἔλεγα, καὶ δὲ σὰς λέγω,
τοῦτον τὸν καιρὸ τὸ καλοκαίρι
τοῦτο τὸν καιρὸ χωρίζομέστε.

4.

Μηλό μου κόκκινο, ἄσπρο καὶ βόδινο,
γιατὶ μαραίνεσαι, γιατί πικραίνεσαι;
— Πῶς νὰ μὴ μαραθῶ, πῶς νὰ μὴ πικραθῶ;
Ἦρθαν συντρόφισσαις, ἦρθαν καὶ μοὶ λαλοῦν
— Ἔλα, συντρόφισσα, νὰ πάμε γιὰ νερό.
— Σῦρτε, δὲν ἔρχομαι, τί μ' ἀρραβώνισαν
ἐφῆς τὴν κυριακὴν, τὴν ἄλλη σημερινήν.

5.

Ἄλοι μὲ ἔδιωξαν, ὄλοι μὲ ξενομοῦσαν
ἀπ' τὰ σπῆτιά μου καὶ ἀπὸ τὰ γονικά μου.
Ἄς κί' ἡ μάνα μου κί' αὐτὴ μὲ ξενομάει.
Φεύγω κλαίοντα, φεύγω μοιρολογοῦντας,
πέρνω νὰ στρατὶ τριμμένο μονοπάτι,
ἐρίσκω νὰ δεντρὶ ἐψηλὸ σὰν κυπαρίσσι,
στέκω τὸ ῥωτῶ, καὶ τὸ καλοξετάζω
— Δεῖξίς μοι, δεντρὶ, καὶ ποῦ νὰ πάω νὰ μείνω;
— Γιὰ οἱ κλώνοι μου, καὶ κρέμασ' τάρματά σου,
γιὰ ἡ ρίζα μου, καὶ πέσε καὶ κοιμήσου.

Τὴν πέμπτην ἐσπέρας ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ γαμβροῦ, τὴν δὲ παρασκευὴν ἐν τῇ οἰκίᾳ τῆς νύμφης συγκαλούμενοι οἱ πλησιέστεροι τῶν συγγενῶν ἐν στενωπῷ κύκλῳ δειπνοῦσιν ἐκεῖ, ἔνθα μετὰ τὸ δεῖπνον ἀναπαύονται τὴν καλουμένην ζύμην (προζύμια) τοῦ γάμου ἐν μέσῳ θορυβῶδων ἁσμάτων καὶ ὀργιαστικοῦ χοροῦ. Ἡ δὲ ζύμη αὕτη ἀνταλλάσσομένη τὸ Σάββατον πρῶτὴ χρησιμεύει εἰς ζύμωσιν τοῦ γαμηλίου ἄρτου. Τελοῦνται δὲ τὰ προζύμια ὡδὲ πῶς: Παρθένος ἀμφιθαλὴς κοσκινίζει ἐν σκάφῃ τὸ ἄλευρον, περίξ δὲ αὐτῆς ἀμφιθαλεῖς ἐπίσης παῖδες κρατοῦντες ἀνὰ χεῖρας γεωργικὰ ἐργαλεῖα σύμβολα ἀφθονίας καὶ εὐτεχνίας καὶ περίξ αὐτῶν χορὸς παρθένων καὶ λοιπῶν συγγενῶν ἄδουσιν ἐνθουσιωδῶς :

Τοῦ πρώτου κοσκινίζω τοῦ γάμου τὸ προζύμι,
ἀγόρος κοσκινίζει, καὶ κόρη τὸ ζυμόνει
μὲ μάνα, μὲ πατέρα, μὲ ἀδέλφια κί' ἐξαδέλφια.
Νὰ κάμῃ πέντ' ἀγόρια, τῶνα νὰ γένῃ βράφτης,
τάλλο νὰ γέν' ζευγίτης, τάλλο νὰ γέν' μπακάλης. . .

Ἀκολουθῶς τὰς χεῖρας συμπλέκοντες χορεύουσι περίξ τῆς σκάφης διὰ πηδημάτων καὶ κρότου ἄδοντες ὑψιφῶως τὸ ἐπόμενον :

Γένεται γάμος, γένεται, γένεται μέγας γάμος!
ὄλον τὸν κόσμον ἔκαλεσαν κί' ὄλα τὰ παλληκάρια,
μόνο τὸ Γιάνν' δὲν ἀκαλοῦν τὸ κάλλιο παλληκάρι,
γιατὶ σκοτόνει τοὺς γαμπροὺς, καὶ πέρν' αὐτὸς τῆς νύμφαις.

Οὔτω δὲ κρατούμενοι τῶν χειρῶν ἐξέρχονται εἰς τὴν αὐλὴν τῆς οἰκίας, ἔνθα συνιστῶντες

1. Παράβαλε πρὸς τὸ τοῦ Ἀριστοφάνους :
Ἰμὴν ὑμέναι' ὦ ὑμὴν ὑμέναι' ὦ
ὦ τρισμάκαρ, ὡς δικαίως. . . κλπ.

τακτικώτερον χορὸν ὑπὸ τὴν λάμπην ἀνημμέ-
ων δάδων ἄδουσιν ἐν ῥυθμῷ τὰ ἐξῆς :

1.

"Αχ! μωρὴ μυριόμορφη, κ' ὄμορφ' ἀγαπητικὴ!
χρόνον ἀγαπιούμασταν, καὶ κανεὶς δὲν ἤξερε,
μόν' ἐσὺ καὶ μον' ἐγὼ καὶ ἡ νύχτα μοναχῆ,
τὸ φεγγάρι τὸ λαμπρὸ, ποῦ μὲ φέγγει καὶ περνῶ,
καὶ περνῶ τρεῖς θάλασσας, κ' ἔρχομαι καὶ σὲ φιλῶ.

— Κρίμα Γιάννη ποῦκαπρὸν, διὰ βλεπὸς ἀχ' τὴν πόρτα μου,
κ' ἔσκυφες κ' ἀγνάντεφες, καὶ μὲ καλλιῳόρισε,
καὶ μὲ γλυκομίλησες, καὶ μὲ γύρεφες νερό,
κ' ἄκουσεν ἡ μάνα μου, καὶ τὴν κακοφάνηκε.

2.

Νεράντζιο ἀπ' τὴ νεραντζιά καὶ μὴλ' ἀχ' τὴ μηλιά,
σὺρε νὰ πῆς τὴ μάνα σου γαμπρὸν γιὰ νὰ μὲ κάμη,
κ' ἂν δὲ θελήσῃ γιὰ γαμπρὸν, ἔρχομαι κ' ἡμερόνω.
Τὸ κυπαρίσ' ἀντὰ νὰ βῆγῃ μυρίζ' ὁ κόσμος ὅλος,
κ' ἡ κόρ' ἀντὰ στολιζεται, μαζόν' ἡ χώρα ὅλη.

Τὸ σάββατον ἐσπέρας διανυκτερεύουσιν ἐν τῇ
οἰκίᾳ τῆς νύμφης παρὰ νυμφοὶ παρθένοι ἄδουσαι
καὶ χορεύουσιν μέχρι βαθέος ὄρθρου. Τὴν δὲ ἡ-
μέραν τοῦ γάμου, ἦται τὴν κυριακὴν, ἀπὸ πρωί-
ας κλητῆρες παρὰ τῶν μελλονύμφων φιλάς
οἴνου ἐν χερσὶ φέροντες περιέρχονται τὰς οἰ-
κίας τῶν συγγενῶν καὶ φίλων καλοῦντες αὐτοὺς
εἰς τὸν γάμον. Μέχρις οὗ δὲ συναχθῶσιν οὗτοι
ἐνδύονται ὅ τε νυμφίος καὶ ἡ νύμφη τὰ νυμ-
φικὰ καὶ ῥηγάτα αὐτῶν ἐνδύματα. Καὶ τὴν
μὲν νύμφην ἐνδύουσιν αἱ παρὰ νυμφοὶ παρθένοι
ἄδουσαι τὰ ἐξῆς :

1.

Ἄργυρό μου χτένι καὶ μαλαματένιο,
σέρν' ἀγάλιε ἀγάλια, μὴ βραγίσης τρίχι,
τρίχι ἀχ' τὰ μαλλιά μου, σὺ τὰ χάρη χάρι,
χὰρ ἀπ' τὸ νουὸ μου κ' ἀπὸ τῆ νουὰ μου.

2.

Σ' τὰνώγια σ' τὰ κατώγια καὶ σ' τὰ ἴψηλά σεντούκια
βουχίτοια ἴχα χρυμμένα, μάνα μου, νὰ τὰ εὐρῆς
νύφη θέλω νὰ γένω, θέλω νὰ τὰ φορέσω,
θέλω νὰ προσκυνῆσω ἐσένα καὶ τὸν κύρη
καὶ τὰ πολλὰ μ' ἀδέρφια κ' ὅλην τὴ συγγενεία μου.

3.

Ποῦσαι καλὴ μου μάνα καὶ πολλ' ἀγαπημένη,
ποτές δὲ μαλονάμε, λόγον δὲ μεραζάμε,
τί στέκει; τ' ἀγνάντεφες καὶ πολλὴ συλλογίσσαι;
Δὲ φέρνεις τάρματά μου καὶ τὰ φορέματά μου
νὰ στολιστῶ ν' ἀλλάξω; Νύφη θέλω νὰ γένω,
θέλω νὰ προσκυνῆσω. . .

Τὸν δὲ νυμφίον ἐνδύουσιν οἱ ἀδελφοποιήτοιο
αὐτοῦ, ἐν ᾧ χορὸς γυναικῶν συγγενῶν τοῦ ἄ-
δει :

1.

Γαμπρέ μου τί στολιζέσαι; γαμπρέ μου τ' ἀρματόνεσαι;
— Μήναν ἐγὼ στολιζομαι; μήναν ἐγὼ ἀρματόνομαι;
Ἡ μάνα μου μὲ στόλιζεν, ὁ κύρης μου μ' ἀρματόνεον.

2.

Ἐφές ἡ μάνα τοῦ γαμπροῦ μὲ τοὺς ἀνέμους ἴμαλονεν.
— Πάψετ' ἀνέμοι πάψετε, νὰ κατακάτῃ ὁ κορινιχτός

νὰ δῆγῃ ἡ μάνα τὸ γαμπρὸ, νὰ δῆγῃ τὸν πρέπ' ἡ φορεσιὰ
νὰ δῆγῃ τὸν πρέπῃ φορεσιὰ, νὰ δῆγῃ τὸν πρέπου τάρματα.
χωρὶς πρέπαν τὰ νειάτα του καὶ χωρὶς τὰ φορέματα!

"Αμα συναχθῶσιν οἱ προσκεκλημένοι συγγε-
νεῖς, προσκαλεῖται ἔπειτα ὑπὸ τοῦ γαμπροῦ ἐ-
πισήμως καὶ ὁ ἀνάδοχος αὐτοῦ μετὰ τῶν οἰ-
κείων καὶ τῶν πλησιεστέρων τοῦ συγγενῶν, καὶ
ταιουτοτρόπως ἐκκινεῖ πομπωδῶς ἐκ τῆς οἰ-
κίας ὅλη ἡ συνοδία, τὸ κοινῶς καλούμενον συμ-
πεθερικό, πρὸς τὴν οἰκίαν τῆς νύμφης. Πρὶν δὲ
κινήσῃ, τελοῦσι χορὸν ἐν τῇ αὐλῇ, μετὰ τὴν
διάλυσιν τοῦ ὁποίου ὁ γαμπρὸς φέρων ἐπὶ τοῦ
στήθους ταινίαν ἐρυθρὰν σταυροειδῶς, ἀναβάνει
ἐπὶ ἡμιόνου καὶ κρατῶν τὰς χεῖρας ἐπὶ τῆς ζώ-
γης χαίρετ' αὐτὸ συναγμένον πλῆθος διὰ τῆς
κλίσεως τῆς κεφαλῆς. Χορὸς δὲ γυναικῶν καὶ
παρθένων διαιρεῖται τότε εἰς δύο ἡμιχορὰ ἐκ
δεξιῶν καὶ ἐξ εὐωνύμων. Καὶ τὸ μὲν πρῶτον
ἄδει χαμηλῇ τῇ φωνῇ τὸ ἐξῆς :

Σ' τὸ κίνημά σου σταυραετ', σ' τὸ καλοξεπροβόδημα
καλὰ νὰ πᾶς, καλὰ ἀνῆρθε, νὰ φέρῃς κόρην ἔμορφη
νὰ φερῖς χωρὶς ἀθέριστο, νὰ φερῖς ἀμπέλ' ἀτρύγητο.

Τὸ δὲ δεύτερον ὑψηλοτέρᾳ τῇ φωνῇ καὶ μὲ
μέλος διάφορον τὸ ἐξῆς :

Δόστε τὸ γαμπρὸ χρυσὸ μαντιλι
κ' ἀργυρὸ σταυρὸ νὰ πολεμήσῃ.
Κάστρο βούλεται νὰ πολεμήσῃ,
κάστρο βούλεται σ' αὐλαῖς πααίνει.
— Παλληκάρια μου κ' ἀγαπημένα,
παλληκάρια μου, βοηθήσατέ μοι
ὡς νὰ πάνω γῶ καὶ νὰ γυρίσω.
Τριὰ χωρὶς θὰ πάνω νὰ πατήσω,
κ' ἄσπρα ἂν πάρωμε, δικά σας θᾶναι,
κὸρ' ἂν πάρωμε, δική μου θᾶναι.

Μετὰ ταῦτα προχωρεῖ βραδέως ἡ συνοδία.
Κατόπιν δὲ ἔπεται ὁ νυμφίος μετὰ τῶν δύο ἀ-
δελφοποιήτων του, ὧν ὁ ἕτερος κρατεῖ σημαίαν
ἐξ ἐρυθροῦ βαμβάκερου ὑφάσματος, φέρουσαν ἐ-
πάνω σταυρὸν ἐκ τριῶν μῆλων καὶ βασιλικῶν,
τὸ κοινῶς καλούμενον *φλάμπουρο*, καὶ μετ' αὐ-
τοὺς χορὸς γυναικῶν ἄδων καθ' ὁδὸν τὰ ἐπό-
μενα :

1.

Γεμίσαν τὰ βουὰ δροσιὰ καὶ τὰ κλαδάκια ἄνθη,
καὶ τὸ, κορὴ μου, δὲν ξυπᾶς, τὸ νοῦ σου δὲν τὸ βάζεις
πῶς ἔχεις πεθερὸν παπᾶν κ' ἄντρα γραμματισμένον
κ' ἡ πεθερά σου παπαδιὰ καὶ σὺ παπαδονύφη;

2.

— Βαρεῖ ἀνοκομᾶσαι, ξύπνησε, κ' ἂν κἄθῃς ἔβγα ὄζω'
συμπεθεροὶ μᾶς ἔρχονται, συντέκνοι καὶ μ' π' α τ ἰ μ ο ι.
— Κ' ἂν ἔρθου, καλῶς ἔρχονται, κ' ἂν ἤρθαν, καλῶς ἤρθαν.
Στρώσε μάνα μ' κ' ἄς κἄθωνται, στρώσε γιὰ νὰ καθήσουν,
καὶ βγάλ' ἀπ' τὸ γλυκὸ κρασί, καὶ πικροκέρασε τους,
καὶ στόλισε τὴν Εὐδοκίᾶ, καὶ δός την κ' ἄς πααίνη,
κ' ἐγὼ ἄς μείνω κ' ἄς χαθῶ, ἄς μείνω κ' ἄς πεθάνω.

1. Τῶν δύο τούτων ἄσματων ὁ στίχος εἶναι ἡρωϊκὸς
ἐξάμετρος.

Τοιοιουτρόπως φθάνουσιν εἰς τὴν οἰκίαν τῆς νύμφης, ἔνθα ὑποδέχεται αὐτοὺς ἐν τῇ θύρᾳ τῆς αὐλῆς χορὸς γυναικῶν ἄδων μετὰ μέλους ἀργοῦ καθ' ἐπανάληψιν τὸ :

Συμπεθεροὶ τ' ἀργήσατε; — Μῆναν ἡμεῖς ἀργήσαμε; ὁ κύρ γαμπρὸς μᾶς ἀργῆσε, τῆς νύμφης βούχα ἔραφτε, παπούτσι τὴν ἀγόραζε. . .

Τούτου δὲ ψαλλομένου εἰσέρχεται τὸ συμπεθερικὸν εἰς τὴν οἰκίαν. Ὁ δὲ γαμπρὸς σταθεὶς πρὸ τῆς θύρας χαιρετᾷ τὴν οἰκίαν διὰ τριῶν τῆς κεφαλῆς κλίσεων, ρίπτει ἐπ' αὐτῆς μῆλον, καὶ εἰσέρχεται εὐθὺς καὶ ἐκεῖνος μετὰ τῶν ἀδελφοποιήτων του. Ἐν τῇ οἰκίᾳ παρατίθενται τράπεζαι, καὶ ἐπ' αὐτῶν ὀπωρικὰ καὶ οἰνόπνευμα μόνον. Καθήμενοι δὲ κατὰ σειρὰν καὶ γευόμενοι τῶν ὀπωρικῶν ἄδουσι τὰ ἐπόμενα :

1.

— Μωρὴ κυρὰ ἀργόντισσα μὲ τᾶμορφα κορίτσια, γιὰ πάντρεψ' τα, γιὰ δὸς μᾶς τα, γιὰ κόπιασε σ' τὴν χρίσι.
— Καὶ τί κορίτσια ἔχω γὼ νὰ τὰ μικροπαντρίψω; γὼ σ' ἀργαλειὸ δὲν τᾶβαλα, τὴ βόκα δὲν τὴν ξέρουν.
Τὸ κέντημ' εἶναι γλέντημα, ἢ βόκα ναι σεργιάνι ὁ ἔρημος ὁ ἀργαλειὸς εἶναι μεγάλ' ἀνάγκη.

2.

— Δέ μοῦ λέτε σεῖς γειτόνοι, νὰ τὸ δώσω τὸ κορίτσι; — Δὸς το, δὸς το κιὰς πααίνημὴν τ' ἀγωρομαραγκιάζει; τ' ἔχει τὴν ἀγάπη μέσα, ποῦ ἀνθεὶ καὶ λουλουδιάζει; καὶ τ' ἀγωρομαραγκιάζει, σ' ἂν ἡ πάχνη τὸ λειβάδι, σ' ἂν ὁ κορνιαχτὸς τὸν κάμπο. . .

Συγκινητικώτερα σκηνὴ παρίσταται, ὅταν κατὰ τὸ διάστημα τοῦτο προσφέρονται τὰ δῶρα τοῦ γαμπροῦ εἰς τὴν νύμφην. Ἐν ἰδιαιτέρῳ τῆς οἰκίας δωματίῳ καλῶς ἡντρεπισμένῳ ἵσταται ἡ νύμφη ἐπὶ ποδῶς, τὴν νυμφικὴν ἵτης στολὴν φέρουσα μετὰ λευκοῦ ἐπενδύτου, καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐστραμμένους εἰς τὸ ἔδαφος ὑπ' αἰδοῦς ἔχουσα. Περιστοιχίζουσι δὲ αὐτὴν εὐσταλεῖς τὸ σχῆμα μὲ φυσικὴν καλλονὴν καὶ χάριν αἱ παρὰ νυμφοὶ παρθένοι ἄδουσι τὸ ἐξῆς:

Στέκεται ἡ νύμφη σὰ λονταριά
κι' οὐδὲ νεῖδον φοβάται κι' οὐδὲ δρακόν,
μὸν τὴν πεθερὰ καὶ τὸν πεθερὸ
καὶ τὴν ἀνδραδέρφη τὴν πύρινη,
ὅπου τὴ σηλόνει πολλὰ προῖ.
— Σήκου, κυρὰ νύμφη, ὄτ' ἔφεξε,
ἔχεις νὰ ζυμώσης ἐννιά ψωμιὰ,
νὰ ξεπροδοήσης ἐννιά βοσκούς
καὶ νὰ καρτερήσης ἄλλους ἐννιά.

Κατὰ τὴν στιγμὴν ταύτην προσέρχονται οἱ ἀδελφοποιήτοι τοῦ γαμπροῦ μετὰ τινων γυναικῶν συγγενῶν αὐτοῦ προσφέροντες τὰ ἀπλοῦστατα δῶρα, ἅτινα συνίστανται ἐκ ζεύγους ὑποδημάτων καὶ τῆς μεταξοϋφοῦς καλύπτρας. Τούτων εἰσερχομένων εἰς τὸ νυμφικὸν δωμάτιον, καὶ παρὰ νυμφοὶ ἄδουσι τὸ ἐξῆς :

Τρέχουν τὰ νερά, τρέχουν ἡ βροῆς,
τρέχουν οἱ ἄρχοντες νὰ ἰδοῦν τὴν νύφη,
τᾶρχοντόπουλα νὰ τὴν στολίσουν
φέρουν μάλαμα φέρουν ἀσημι,
φέρουν τρεῖς θηλιζὶς μαργαριτάρι,
φέρουν καὶ παπούτσι ἀχ' τὴν Πόλι.
Χώρια ἔπρεπε τὸ μάλαμά τους,
χώρια τὸ σπειρὶ μαργαριτάρι,
χώρια τὰ παπούτσια ἀχ' τὴν Πόλι.

Ἡ νύμφη ποιοῦσα τρεῖς βαθυτάτας ὑποκλίσεις ἀσπάζεται τοὺς ὄμους τῶν ἀδελφοποιήτων, ἔπειτα τὴν χεῖρα, καὶ λαμβάνει τὰ ὑποδήματα καὶ τὴν καλύπτραν. Πᾶραυτα δὲ γυνὴ συγγενῆς τῆς ὑποδίνει αὐτὴν, καὶ καλύπτει διὰ τῆς καλύπτρας, ἐν ᾧ ὁ χορὸς τῶν παρανύμφων ἄδει κύκλῳ τὸ :

Πάρ' τα, νύμφη, τὰ παπούτσια τοῦ γαμπροῦ τὰ συγγεντορτζία τ' ἔχουν φούνται; μεταξένικις, τάφερον ὁ πεθερὸς σου τάφερον ἀπὸ τὴν Πόλι. . .

Ἀκολουθῶς λαμβάνοντες αὐτὴν ἐκ τῶν χειρῶν οἱ ἀδελφοποιήτοι ὀδηγοῦσι μέχρι τῆς θύρας τοῦ δωματίου, καὶ ἐκεῖ παραδίδουσι αὐτὴν εἰς τοὺς ἀδελφοὺς ἢ ἐξαδέλφους τῆς, οἵτινες τὴν ὀδηγοῦσι κατόπιν μέχρι τοῦ ναοῦ. Ὁ χορὸς τότε ἄδει τὸ ἐξῆς :

Τῆς νυφίτσας μας τᾶδέρεϊα γιὰτὶ στέκουν βουρκωμένα;
γιὰτὶ στέκουν πικραμένα καὶ βαργειᾶβαλ αντωμένα;
τῶρ' ἡ νύφ' εἶναι ὀικὴ μας, τώρα τὴν ἀγορασάμε.

Ἐν ᾧ δὲ καταβαίνει τὴν κλίμακα ὁ χορὸς κατόπιν αὐτῆς ἄδει τὸ ἀκόλουθον :

Κόρη κάθεται σ' τᾶνώγει,
καὶ δὲ θέλει νὰ κατέβῃ,
τάξτε τὴν γιὰτὶ καὶ χτένι,
καὶ πάλι δὲν κατεβαίνει,
τάξτε τὴν τὸ παλληκάρι,
τότε θέλει νὰ κατέβῃ.

Καταβάσα ἵσταται πρὸ τῆς θύρας ἐν μέσῳ τῶν ἀδελφῶν τῆς καὶ τῶν παρανύμφων, καὶ ἀσπάζεται τὴν χεῖρα πάντων τῶν ἐξερχομένων. Ἐν τῷ μεταξῷ δὲ, τελουμένου μικροῦ χοροῦ, ἐπιτίθεται ἡ προῖξ αὐτῆς ἐπὶ ἡμιόνων, καὶ οὕτω προχωρεῖ ἡ συνοδία πρὸς τὸν ναόν. Ἡ νύμφη ἀποχωροῦσα τῆς πατρικῆς οἰκίας ἀποχαιρετᾷ αὐτὴν διὰ τριῶν ἐδαφιαίων ὑποκλίσεων, ἐν ᾧ ὁ χορὸς ἄδει τὸ ἐπόμενον συγκινητικὸν ἄσμα :

Ἐχε γειᾶ, καλή μου μάνα, φιλάσε γλιστρα ἴσ τὴν αὐλή
[σου,
δεύτερο νὰ μὴν πατήσω, κι' ἂν πατήσω, νὰ γλιστρήσω.

Ἐπειτα ὀδηγεῖται βραδεῖ τῷ βήματι εἰς τὸν ναόν, ἔνθα τελεῖται ἡ στέψις κατὰ τὰ θρησκευτικὰ νόμιμα, τοῦ χοροῦ ἄδοντος καθ' ὁδὸν τὸ ἐξῆς :

Μαρμαροκλησίτσιας ἀνοίفته
νᾶρθη σεροπούλα ναῦλογηθῇ.
Ἐχει τρεῖς ἡμέραις ποῦ περπατεῖ,
τρεῖς ἡμέραις, τρία μερόνυχτα,
δὲν ἔμπορεῖ νὰ φτάσῃ τὰ χωρτζιά.

Ἐκ τοῦ ναοῦ ἀπέρχεται ἐν θρησκευτικῇ παρατάξει ἡ συνοδία εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ γαμβροῦ. Ἐπονται δὲ οἱ νεόνυμφοι κρατούμενοι ἐκ τῶν χειρῶν, καὶ ὀπισθεν αὐτῶν χορὸς γυναικῶν ὀδεύων ἄδει τὸ ἐπόμενον :

Ἔβγα, μάνα, κυρὰ μάνα,
ἔβγα δέξου τὸν υἱὸ σου,
πάει μόνος, κί' ἦρθε ζευγάρι.
Ἔβγα δέξου τὸν υἱὸ σου,
ᾧ σου φέρνει μιὰ περδία
μιὰ περδία ἀχ' τὰ πλάγια.

Εἰσερχομένης τῆς νέμφης εἰς τὴν οἰκίαν, γυνὴ μεσηλιξ καὶ ἐπὶ εὐτεχνίᾳ διακρινομένη, ἐπιθέτει ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτῆς ἄρτον καὶ ἐπ' αὐτοῦ τολύπην ἐξ ἐρίου λευκοῦ, σύμβολα εὐζωίας καὶ μακροβιότητος, ἐν ᾧ ὁ χορὸς ἄδει τὸ ἐξῆς :

Σέβα, σέβα, κυρὰ νέφη, σ' τοῦ κυρῆ γαμπροῦ τὰ σπήτια
καὶ αὐτοῦ φωλιά νὰ χτίσης, καὶ αὐτοῦ νὰ ξεφωλιάσης.

Ἀκολούθως προσφέρεται γεῦμα ὑπὸ τοῦ γαμβροῦ εἰς ὅλους. Ἐν ᾧ δὲ οἱ ὑπηρεταὶ τοῦ γάμου παραθέτουσι τραπέζας, διανέμουσιν ἄρτον καὶ διαμελιζοῦσι τοὺς ἐψημένους ἄμνους, χορὸς μὲν γυναικῶν ἐπὶ τούτῳ τεταγμένων ψάλλει τὰ ἐπόμενα :

1.

Κύρ συμπεθεροὶ καὶ αὐγερινοί,
γιὰ δὲν τρώτε, γιὰ δὲν πίνετε.
Μῆναν τὸ ψωμί δὲ σὰς ἄρесе ;
Μῆναν τὸ κρασί δὲ σὰς ἄρесе ;
ἀς ἦν' καλὰ γαμπρός, σὰς τὰλλάζομε.

2.

Θέλω νὰ καλωριτῶ τὰδεροφῶπιου τὴ μάνα,
τ'ἔφαγ' τ'ἔπιε σ'τὴν ἀγγάστρια, καὶ μυρίζ' ο υἱὸς τῆς μόσχο.
—Μῆλο ἔφαγ' σ' τὴν ἀγγάστρια καὶ κυδὸν' ἀντὰ 'γεννήθηκε.

3.

Ὁ γαμπρός ἐπ'τὴ χαρὰ του ὡς τὸν οὐρανὸ ἀπέτα
καὶ τὸν Θεὸ παρακαλοῦσε
—Κύριε μ' κ' οὐρανὸ δός μοι πέρδία
νᾶχη τὰ φτερά τῆς ἄσπρα, τὰ πλατούργια τῆς γραμμένα.

Οἱ δὲ κεκλημένοι καθήμενοι κατὰ σειράν εὐφραίνονται πάντες τρώγοντες καὶ πίνοντες ἐκ τῶν παρακειμένων ἐδεσμάτων καὶ τοῦ οἴνου. Μετὰ δὲ τὸ πέρας τοῦ φαγητοῦ ἄδουσι πρὸς τῷ ἐπομένῳ ἄσματι καὶ ἄλλα ἠρωϊκὰ, μὴ ἔχοντα σχέσιν πρὸς τὸν γάμον. Καλοῦσι δὲ ταῦτα κοινῶς *τραπεζιάτικα*.

Ὁ Γιάννης κάνει τὴ χαρὰ, χαρὰ γιὰ τὸν υἱὸ του,
κί' ἀκάλεσε συμπεθερούς, κί' ἀκάλεσε μ π ρ α τ ῖ μ ο υ ς,
καὶ σύντεκνο δὲν εὔρισκε νὰ πάη νὰ στεφανώση,
κί' ἀκάλεσε τὸ σταυραετὸ νὰ πάη νὰ στεφανώση,
κί' ὁ σταυραετὸς ἀντράπηκε νὰ πάη χωρὶς κ α ν ῖ σ κ ι,
καὶ ᾧ ἦρε τὸ δοξάρι του, καὶ πάει νὰ κυνηγήση.

Περὶ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου ἐξερχόμενοι τῆς οἰκίας τελοῦσιν ἐν εὐρυχώρῳ χοροστασίῳ τὸν καλούμενον μέγαν χορὸν, ὅπου συγχορεύουσι καὶ

οἱ νεόνυμφοι. Χορεύοντες δὲ ἄδουσιν ἐν ῥυθμῷ τὰ ἐξῆς :

1.

Ἔβγατ' ἀγόρια σ' τὸ χορὸ, κοράσια σ' τὰ τραγούδια
νὰ ᾄητε καὶ νὰ μάθετε πὸς πιάναται ἡ ἀγάπη.
Ἀπὸ τὰ μάτια πιάναται, σ' τὰ χεῖλη κατεβαίνει,
κί' ἀπὸ τὰ χεῖλη σ'τὴν καρδιά, καὶ σ'τὴν καρδιά ριζώνει.

2.

Ἀχ ! κυρὰ συμπεθερά μου, τ'εἶν' ἡ μάχη 'ποῦ πιασάμε;
κί' ἔστειλες τὸ σταυραετὸ σου, καὶ μοῦ ἦρε τὴν τρυγόνα,
κί' ἀσχημαίν'τὰ κάγκελά μου, καὶ μορφαίνουν τὰ 'δικά σου.

3.

Νὰ μὴ σὰς κακοφαινεται πούρθα σ' τὸ μαχαλὰ σὰς,
ἡμεῖς τόρα θὰ φύγωμε, κί' ὁ μαχαλὰς 'δικός σὰς.

Τοῦ τελευταίου τούτου ἄδομένου, δίδεται οἰνοεὶ τὸ σύνθημα τῆς λήξεως τοῦ γάμου. Οὗτω δὲ περὶ λύχνων ἀφὰς διαλύεται ὁ χορὸς καὶ ἕκαστος τῶν κεκλημένων ἀποχωρεῖ εἰς τὰ ἴδια.

Ἐν Θεσσαλονίκῃ τῇ 1 Μαΐου 1883.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ

Ο ΣΗΜΑΙΟΦΟΡΟΣ

Α'

Τὸ σύνταγμα ἐμάχετο ἐπὶ ἀνωφερείας τινὸς τοῦ σιδηροδρόμου, χρησιμεῖον ὡς σκοπὸς κατάντης τοῦ πρωσοικίου στρατοῦ, σεσωρευμένου πάνταντι, ὑπὸ τὸ δάσος. Ἐπυροβολεῖτο ἐξ ἀποστάσεως ὀγδοήκοντα μέτρων. Οἱ ἀξιωματικοὶ ἐφώναζον : Πρηνηδόν ! . . . ἀλλ' οὐδεὶς ὑπήκουε, καὶ τὸ ὑπερήφανον σύνταγμα ἔμενεν ὀρθόν, συνησπισμένον περὶ τὴν σημαίαν του. Ἐν τῷ εὐρεῖ ἐκείνῳ ὀρίζοντι τοῦ δύνοντος ἡλίου, τῶν στάχυων τοῦ σίτου καὶ τῶν φορβῶν, ὁ ὄγκος οὗτος ὁ ἀνθρώπινος, ὁ συντεταραγμένος καὶ περικεκαλυμμένος ὑπὸ θολοῦ καπνοῦ ὠμοίαζε πρὸς ποίμνιον καταληφθὲν ἐν ἀνοικτῇ πεδιάδι ὑπὸ τοῦ πρώτου ἀνεμοσροβίλου φοβεραῶς θυέλλης. Καὶ ἔβρεχε πράγματι σιδηρονεπὶ τῆς ἀνωφερείας ἐκείνης ! Μόνον αἱ ἐκπυροσκοπήσεις ἠκούοντο, καὶ ὁ ὑπόκωφος κρότος τῶν *καρβαθῶν* κυλινδουμένων εἰς τὴν τάφρον, καὶ αἱ σφαῖραι αἱ παλλόμεναι ἀπὸ τοῦ ἑνὸς ἄκρου τοῦ πεδίου τῆς μάχης εἰς τὸ ἄλλο, ὡς τεταμέναι χορδαὶ ἀπαισίου τινὸς καὶ ἠχηροῦ ὄργανου. Ἐνίοτε ἡ ὑπὲρ τὰς κεφαλὰς ὀρθουμένη σημαία, σειομένη ὑπὸ τοῦ ἀνέμου τῶν μυδραλλίων ἀνετρέπετο ἐν μέσῳ τοῦ καπνοῦ. Τότε φωνὴ ὑψοῦτο σοβαρὰ καὶ ὑπερήφανος δεσποζούσα τῶν πυροβολημάτων, τῶν ψυχορραγιμάτων, τῶν βλαστημιῶν τῶν τραυματιῶν. « Τὴ σημαία, παιδιὰ, τὴ σημαία ! . . » Παρευθὺς εἰς ἀξιωματικὸς, ὦρμα ὡς σκιά ἐν τῇ ἐρυθρᾷ ἐκείνῃ ὀμίχλῃ, καὶ ἡ ἠρωϊκὴ σημαία ἀναβιοῦσα ἦνοιγε τὰς πτέρυγὰς τῆς καὶ πάλιν ὑπὲρ τὴν μάχην.